Талғат Мақаш, Қызылорда қалалық мәслихат депутаты: Біздің басты міндетіміз – халықтың тұрмыс сапасын арттыру

Қалада күннен-күнге халық саны да өсуде. Тұрғындар саны өскен сайын тіршілікте өзекті мәселелер де көбейетіні белгілі. Ел аманатын арқалаған халық қалаулылары осындайда елмен етене араласып, халықтың мұң-мұқтажын құзырлы орындарға жеткізіп, ел мен биліктің арасына алтын көпір орнатып, мәселенің оңтайлы шешілуіне ықпал етеді. Олар – қоғамның қозғаушы күші. Орайы келгенде Қызылорда қалалық мәслихатының депутаты Талғат Мақашпен сұхбаттастық.

– Мәслихат мінберінен талай өзекті мәселені құзырлы орынға жеткізіп жүргеніңіз белгілі. Өзіңіз депутат болып сайланған аумақта әлі де күрделі мәселе бар болар?

– Халық қалаулысы атанып, ел мен билік арасында алтын көпір болу үлкен жауапкершілікті жүктейді. Өздеріңізге белгілі қаламызда ауқымды жобалар қолға алынып, сәтті жүзеге асуда. Жыл басында қала бюджеті 58,2 млрд теңгемен бекітілген еді. Президенттің, Үкіметтің қолдауының арқасында және облыс әкімінің үйлестіруімен бүгінде бюджет көлемі 107,9 млрд теңгеге жетіп, 49,7 млрд теңгеге (84,6%) артты. Жалпы алғанда барлық даму көрсеткіші оң динамикамен қалыптасты. Жыл аяғына дейін жоғарғы көрсеткішке қол жеткізу үшін қарқынды жұмыс жүргізілуде. Негізгі капиталға салынған инвестиция көлемі 8 айда 167,3 млрд теңгені құрап, 18,4 пайызға, құрылыс көлемі 57,7 млрд теңгені құрап, 45,0 пайызға, ауыл шаруашылығы көлемі 4,0 млрд теңгені құрап, 3,2 пайыз болды. Сайлау округім бойынша

Белкөл кенті, Бірқазан елді мекені, Қосшыңырау, Қарауылтөбе ауылдық округі және Жаппасбай батыр көшесі аумағы бойынша біршама өзекті мәселе көтеріп, шешімін табуға атсалыстым. Биыл Белкөл кентіне 1 көшеге, Қарауылтөбе ауылдық округіне кіре беріс жаңа қоныс аумағындағы 7 көшеге жол салынды. Электр энергиямен қамту бағытындағы 9 жобаға Белкөл кентіндегі Жерұйық, Сарыарқа, Бірлік көшелері, Қосшыңырау ауылдық округіндегі жаңа қоныстанушы аумақ енгізілді. Қарауылтөбе ауылдық округіндегі А.Құнанбаев көшесінің бас жағына жарық бағаны орнатылды. Сондай-ақ жарық бағанын күтіп ұстауға қалалық бюджеттен 21,1 млн теңге бөлінді. Бірқазан елді мекенін «көгілдір отынмен» қамту негізгі жоспарға енгізілуде. Әрине, кейбір аймақтарда әлі де шешілмеген мәселе бар. Ауылдық округтердің әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсарту бағытында атқарылуы тиіс міндеттер мен жоспарлар бар. Мәселелерді шешу үшін жергілікті билікпен тығыз жұмыс істеп, кезең-кезеңімен қажетті қаржыландыруды тартуға тырысып жатырмыз.

– Халықтың базынасын билікке жеткізіп, оң нәтижеге қол жеткізіп, ел қуанған сәттер есіңізде ме?

– Иә, халықтың базынасын билікке жеткізіп, оң нәтижеге қол жеткізген, тұрғындардың қуанышына куә болған сәттер бар. Мысалы, өткен жылы Қарауылтөбе ауылдық округіндегі 150 орындық клуб пайдалануға берілсе, қосшыңыраулықтар «көгілдір отынның» игілігін көруде. Досан ауылындағы медициналық бекеттің құрылысы аяқталып, пайдалануға берілді. Бас ауырып, балтыр сыздаса, алысқа бармай-ақ, жергілікті мамандарға жүгіне алатын спорт болды. Одан бөлек, ауылға спорт алаңы салынды. Шағын ауыл үшін бұл ерекше қуаныш. Сонымен қатар Абай ауылындағы саябақ абаттандырылып, көпшілік демалатын орынға айналды. Балалар ойын алаңдарына жөндеу жүргізілді. Бұның барлығы ауыл халқы тарапынан көтерілген мәселелер еді. Біздің басты міндетіміз – халықтың тұрмыс сапасын арттыру. Сондықтан әр тұрғынның пікірі біз үшін өте маңызды.

– Өзіңіз басқаратын облыстық филармонияда соңғы уақытта бірқатар жұмыс жүзеге асуда. Астана мен Алматы қаласына гастролдік сапарға барып, елдің ықыласына бөленді. Өнер кешіне куә болғандардың пікірі қандай?

– Аймақ басшысының қолдауымен мәдениет саласында көптеген жағымды жаңалық болып жатыр. Облыстық филармонияда да ауыз толтырып айтарлықтай жұмыс істелуде. Қаламыздың сәулетіне сән берген 1000 орындық Өнер орталығы пайдалануға берілді. 2021 жылы Е.Әуелбеков көшесінде салынған қосымша ғимарат облыстық филармония филиалы негізінде Жыраулар үйі болып ашылды. Аймақ басшысының өнерге деген қолдауы бұл жобалармен шектелген жоқ. Өткен жылы бірқатар мамандар Италия, Белоруссия елінде біліктілігін арттырды. Бұл жоба биыл да жалғасын тауып, классикалық орындаушыларымыз Италия мемлекетінде шеберлік дәрістеріне қатысып, халықаралық дәрежедегі сертификатқа ие болды. Мәдениет саласын дамытуға үлес қосқан өнер және әдебиет өкілдеріне арналған «Тұран» сыйлығы филармония әртістеріне де табысталды. Өнер әлемінде өзіндік орнын қалыптастырған Сыр бойының өнер жанашыры, дирижер К.Ботабаев «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» атағын алды. Материалдық-техникалық базаны жақсартуға жергілікті бюджеттен тиісті қаржы бөлініп, өнер орталығының сахнасы заманауи техникалардың озық

үлгілерімен жабдықталды, өнер ұжымдары мен жеке орындаушыларға концерттік костюмдер тіккізіп, музыкалық аспаптар алдық. Астана, Алматы қаласындағы Қызылорда облысының мәдениет және өнер күндері туралы айтатын болсам, өнердің түрлі жанрын қамтыған ерекше концертті көрермендер үлкен құрметпен қабыл алды. Концертті қазақ әдебиетінің классиктері, Қазақстанның Еңбек ерлері, мемлекет және қоғам қайраткерлері, өнер қайраткерлері, зиялы қауым өкілдері мен қала тұрғындары тамашалап, өнерпаздардың шеберлігі мен шығармашылықтарына жоғары бағасын берді. Ұлттық дәстүрін, қазақылығын жоймаған өңірдің «Сыр елі – жыр елі» деп текке айтылмағандығын айтып, оң пікірлерін білдірді. Сондай-ақ сыртта жүрген қызылордалықтардың туған жерге деген сағынышын, ыстық ықыласын сезіндік.

– Облыстық филармония басшысы қызметіне келген уақыттан бастап қандай жұмыстар жүзеге асты?

– Қызылорда облыстық филармониясының басшысы қызметіне кіріскеннен бастап, жаңа идеяларды іске асыру, филармония жұмысын жаңғырту, жаңарту, өнер иелеріне қолайлы жағдай жасауға тырыстық және ол бүгінде жүзеге асты деп сеніммен айта аламын. Атап айтқанда, 2014 жылы Сыр елі мәдениеті тарихында тұңғыш рет камералық оркестр құрылды. Көрермендердің контингентін көбейту, оқушылардың мәдени шараларға қолжетімділігін арттыру мақсатында 2016 жылы «Әдемі» балалар музыкалық театр-студиясы ашылды. 2020 жылы тұтас түркі дүниесіне ортақ Қорқыт ата мұралары ЮНЕСКО-ның материалдық емес мәдени мұралар тізіміне енгізіліп, облыс әкімінің Қорқыт ата мұраларын насихаттауға арналған 5 жылдық кешенді іс-шаралар жоспары аясында «Қорқыт сазы» қобызшылар ансамблі құрылды. Бұл жоба – Сыр елінің, Қорқыт елінің үлкен жетістігі. Камералық оркестрге қосымша 30 штаттық бірлік қосып, симфония оркестрін ашу туралы ұсыныс оң шешімін тауып, 2023 жылы облыс әкімінің қолдауымен симфония оркестрі болып қайта құрылды. Өңірде заманауи, эстрадалық би ансамблін құру туралы ұсыныс қолдау тауып, 2024 жылдың тамыз айында «AI-ARU» заманауи би ансамблі құрылды. Бүгінде ансамбльге 20 биші қабылданып, жұмыс істеуде. Онымен қоса, жыл сайын жеке орындаушылар мен жыршылардың қатарын талантты жастар толықтыруда. Гастрольдік сапардың көкжиегі кеңейді. Филармонияның өнер ұжымы мен жеке орындаушылары Лондон, Босния-Герцеговина, Сербия, Венгрия мемлекеттері мен АҚШ-тың Нью-Йорк, Вашингтон, Біріккен Араб Әмірлігінің Абу-Даби қаласында, Түркия, Өзбекстан, Азербайжан, Ресей, Татарстан, Түркіменстан елдерінде қазақ өнерін, оның ішінде Сыр елі өнерінің шоқтығын биіктетті. Сонымен қатар өзге облыстармен шығармашылық, әріптестік меморандумдарға қол қойылып, республика аймағындағы көптеген қалада филармонияның концерттері жоғары деңгейде ұйымдастырылды. Тағы бір ел аузында әлі күнге айтылып жүрген тағылымды шара, ол – ұлы ақын А.Құнанбайұлының 175 жылдық мерейтойына орай Сыр елінде алғаш рет сахналанған А.Жұбанов пен Л.Хамидидің «Абай» операсы. Өкінішке қарай, әлемде коронавирус инфекциясының таралуына байланысты елде енгізілген карантин талабына орай тұрғындар операның көрсетілімін «Qyzylorda» телеарнасы мен Youtube әлеуметтік желісіндегі «Сыр шаңырағы» каналы арқылы ғана тамашалай алды. Жеке орындаушылар мен өнер ұжымының түрлі

деңгейдегі конкурс-фестивальдерге қатысуына, шығармаларға музыкалық өңдеу жасауға, жаңадан партитура жаздыруға, белгілі кәсіби өнер майталмандарының шеберлік дәрісін өткізуге жағдай жасалды. Айта берсем филармонияның ауыз толтырып айтарлықтай жеткен жетістіктері көп. Әрине, мұндай ауқымды жұмыстың басым көпшілігі аймақ басшысының, облыстық мәдениет басқармасы басшысының қолдауымен жүзеге асты. Алдағы уақытқа филармония ұжымына үлкен жауапкершілік жүктелді. Ол жауапкершілікті бұдан да жоғары деңгейде атқарамыз деп сенемін.

– Қазіргі кезде жасөспірімдердің арасында бұзақылық, қылмыс көбеюде. Қоғамда дүрбелең тудырып жатқан мәселеге орай сіздің жеке пікіріңіз…

– Сұрағыңыз өте өзекті. Бүгінгі таңда жасөспірімдер арасындағы бұзақылық пен қылмыс деңгейі өсіп отырғаны қоғамды алаңдататын жайт. Менің ойымша, бұл мәселенің себебі көп және оны шешу үшін кешенді шаралар қажет. Ең алдымен, отбасындағы тәрбие мәселесіне назар аудару керек. Ата-ана мен баланың арасындағы сенімді қарым-қатынас, махаббат пен қамқорлық жасөспірімнің дұрыс қалыптасуына әсер етеді. Өкінішке қарай, кейбір балалар осы қарым-қатынастың жоқтығынан өздеріне назар аударту үшін бұзақылыққа барады. Бүгінде бесіктегі баладан бастап смартфонға тәуелді етіп қойғанбыз. Жасөспірімдер компьютерлік ойындарға әуес. Ондағы агрессиялық ойын теріс әрекетке итермелеуі мүмкін. Сондай-ақ мектептегі тәрбие жұмысы мен психологиялық қолдаудың маңыздылығын атап өткім келеді. Кейде орын алған бұзақылық құқық қорғау органына хабарланбай, мектепішілік жиналыспен ғана шектелуін кездестіріп жатамыз. Керісінше, ұстаздар, құқық қорғау саласы, ата-аналардың бірлескен әрекеті ғана бұзақылық пен қылмыс деңгейін төмендетуге мүмкіндік береді деп ойлаймын. Меніңше, жасөспірімдер тәрбиесіне ерекше назар аударып, қолдау көрсетіп, дұрыс бағыт беруіміз керек. Аталған мәселені тек жазалау арқылы шешу мүмкін емес, сондықтан әр балаға көңіл бөліп, олардың бойына ұлттық құндылықтарды сіңіруіміз қажет.

– Сұхбатыңызға рахмет!

Сұхбаттасқан **Гауһар АСҚАРҚЫЗЫ**